

موسسه مادران امروز (مام)

تهران - ۱۵۱۱۷۱۵۱۱۱ - ولی عصر - بالاتر از شهید بهشتی
کوچه‌ی دل‌افروز - شماره‌ی ۹ - زیرزمین (صندوق پستی ۴۵۱-۱۵۱۱۵)
تلفن و دورنگار: ۸۷۲۸۳۱۷ و ۸۷۱۵۴۲۴
نشانی الکترونیکی: mamoinstitute@kosar.net
نشانی سایت: www.madaraneemrooz.com

ویژه‌نامه‌ی دهمین سالگرد روز جهانی خانواده

توجه به خانواده در قالب نمادین یکی از روزهای هر سال و با نام روز جهانی خانواده از ده‌سال پیش یعنی ۱۹۹۴ میلادی شکل گرفت و روز بین‌المللی خانواده در سال ۱۳۸۳ (۲۰۰۴) برابر بود با دهمین سالگرد برگزاری این روز.

به منظور بزرگداشت این مناسبت در سراسر جهان مراسم ویژه‌ای برگزار شد. در ایران نیز موسسه مادران امروز از سوی مرکز امور مشارکت زنان برای طراحی و اجرای مراسم بزرگداشت دهمین سالگرد روز جهانی خانواده در سطح ملی انتخاب شد.

این مراسم به طور همزمان در تهران و استان‌های اصفهان، کرمان، آذربایجان غربی، گلستان، مازندران، فارس و خراسان اجرا شد. در تهران این مراسم روز چهارشنبه ۸۳/۲/۲۳ از ساعت ۹ تا ۱۲ در محل خانه‌ی هنرمندان برگزار شد.

برای این مراسم سازمان‌های زیر همکاری و شرکت داشتند:

انجمن اولیا و مربیان کودکان، نوجوانان و جوانان
استثنایی، انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، فرهنگسرای بهمن، موسسه اسلامی زنان، خانه فرهنگ و توسعه پایدار، انجمن تنظیم خانواده، فرهنگسرای خانواده، شورای کتاب کودک، سازمان بهزیستی کشور، موسسه پژوهشی کودکان دنیا، جمعیت مبارزه با اعتیاد، انجمن پژوهش‌های آموزشی پویا، موسسه تحقیقات، بازتوانی و بهبود زندگی زنان، کانون توسعه فرهنگی کودکان، انجمن حمایت از اسکیزوفرنیا (احبا)، موسسه خیریه حمایت از کودکان مبتلابه سرطان (محک)، شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران، کانون بانوان بازنشسته آموزش و پرورش، پژوهشکده خانواده‌ی انجمن اولیا و مربیان، انجمن حمایت از عقب‌ماندگان ذهنی، انجمن مددکاری حضرت رقیه (س)، جمعیت بانوان ژین، انجمن بین‌المللی راه به زیستن، انجمن خیریه مشیز، انجمن ابریشم، انجمن منطقه‌ای کودکان بهار نارنج، انجمن سبا، موسسه مادران نواندیش فارس، موسسه خیریه مهر کوثر کرج، اداره کل حفاظت از محیط زیست استان قزوین، همیاران سلامت روان.

آنچه مجموعه‌ای از سازمان‌هایی را که به‌نوعی برای خانواده فعالیت می‌کنند، گرد هم آورد، نهمین سالگرد روز جهانی خانواده بود که با عنوان "مقدمات برگزاری دهمین سالگرد روز جهانی خانواده در سال ۲۰۰۴" مطرح شد. به این ترتیب، این مجموعه سازمان‌ها، از بهمن ماه سال پیش، با پشتیبانی مرکز امور مشارکت زنان نهاد ریاست جمهوری و با برنامه‌ریزی و هماهنگی موسسه‌ی مادران امروز دور هم جمع شدند و تصمیم گرفتند برای دهمین سالگرد بزرگداشت روز جهانی خانواده برنامه‌ی مشترکی داشته باشند. این سازمان‌ها به خوبی می‌دانستند که در این فرصت کوتاه نمی‌شود برنامه‌های مشترک وسیعی داشت،

پس با خود اندیشیدند که چگونه می‌توان هم روز جهانی و دهمین سالگرد آن را جدی گرفت هم برنامه‌ای برای عمل مشترک و دراز مدت داشت. به همین دلیل تصمیم گرفتند در گام اول صدایشان را به گوش دیگر سازمان‌ها و مسئولان برسانند و برای همین بود که پس از تدارکات مراسم مربوط به این روز، و به منظور یاد شده، ویژه‌نامه‌ی مراسم دهمین سالگرد روز جهانی در ایران را به معرفی سازمان‌ها و نهادهایی که در حوزه‌های مربوط به خانواده فعالیت می‌کنند اختصاص دادند با این امید که:

- با فعالیت‌های یکدیگر بیشتر آشنا شوند تا به برنامه‌ریزی برای عمل مشترک دست یابند.

- جمع خود را به دیگر سازمان‌هایی که در حوزه‌ی خانواده کار می‌کنند معرفی کنند.

- از سایر سازمان‌ها بخواهند به منظور طراحی یک "برنامه‌ی عمل مشترک" برای خانواده‌ها به این جمع بپیوندند.

- از مسئولان و دست‌اندرکاران بخواهند زمینه‌های لازم برای "برنامه‌ی عمل مشترک" را به نفع استحکام خانواده‌ها فراهم سازند.

برگزاری مراسم بزرگداشت دهمین سالگرد روز جهانی خانواده به صورت مشترک و در سطح ملی بجز آگاه‌سازی جامعه نسبت به مسایل خانواده‌ها و آرایه‌ی پیشنهادها و راهکارهایی برای کوشش در جهت تحکیم خانواده، فرصتی بود تا سازمان‌های همسو و دارای هدف‌های مشترک بتوانند به هم نزدیک‌تر شوند و ضمن آشنایی بیشتر با یکدیگر به برنامه‌های همه جانبه‌ای برای یاری به خانواده‌ها دست یابند.

خواسته‌های سازمان‌های فعال در حوزه‌ی خانواده

یکی دیگر از دستاوردهای برنامه‌ی مشترک بین سازمان‌ها، مشخص شدن خواسته‌های مشترک سازمان‌های فعال در حوزه‌ی خانواده به شرح زیر بود.

۱- ایجاد امکانات آموزش عمومی و رایگان برای توانمندسازی خانواده‌ها در زمینه‌های:

- انتخاب همسر
- ارتباط با همسر
- فرزند پروری
- ارتباط بین نسل‌ها
- مدیریت خانواده
- مشارکت فعال در حفظ محیط زیست
- چگونگی زیست در عصر تغییرات و سرعت گسترش ارتباطات
- پیشگیری از ایدز و سایر بیماری‌های سخت درمان
- حل مسایل مربوط به حضور عضو معلول جسمی و ذهنی

۲- ایجاد امکانات و تسهیلات برای توانمندسازی خانواده‌ها در زمینه‌های:

- تفریح و سرگرمی‌های سالم برای همه‌ی اعضای خانواده
- مراقبت از بیماران جسمی و روانی در خانواده
- ارتباط سالم و مراقبت از سالمندان و معلولان در خانواده
- مراقبت از فرزندان، اعضای سالمند، بیمار و معلول در خانواده به صورت پاره وقت برای آزاد شدن بخشی از وقت سایر اعضای خانواده
- تصویب قوانین جدید یا تقویت قوانین موجود برای حمایت‌های همه جانبه از خانواده‌ها

گزارش مختصری از برنامه‌ی روز ۲۳ اردیبهشت خانه‌ی هنرمندان ایران

بخش اول باخوش‌آمدگویی و تشکر از نهادهای دولتی و غیردولتی توسط خانم فریبا انصاری فرجاد عضو هیئت مدیره‌ی انجمن مرکزی اولیا و مربیان کودکان و نوجوانان و جوانان استثنایی آغاز شد. ایشان دلیل تشکیل این جلسه را اهمیت جامعه بر این نهاد اجتماعی (خانواده) عنوان کردند و با تاکید بر شعار **جامعه‌ی سالم، خانواده‌ی سالم**، مسئولیت مشترک، سال ۲۰۰۴ را سال عمل مشترک، بین مسئولین و انجمن‌ها برای توجه به مسایل خانواده ذکر کردند.

بخش دوم با سخنرانی خانم دکتر زهرا شجاعی مشاور رییس‌جمهور و رییس مرکز امور مشارکت زنان آغاز شد. بعضی از نکاتی که ایشان در سخنان خود به آن‌ها اشاره کردند از این قرار بود:

- برگزاری روز جهانی خانواده فرصتی است تا خانواده را به‌عنوان واحد اصلی جامعه بشناسیم و بشناسانیم و به تحلیل منطقی مشکلات، تنگناها، آفات و خطرهایی که خانواده را تهدید می‌کند بپردازیم.
- قرآن رمز و راز بقای خانواده را در مودت و رحمت می‌داند و تفاهم، احترام متقابل، شخصیت بخشیدن به همسر و فرزندان، مشارکت، تعاون، همدلی را تاکید و توصیه می‌کند و خانواده سالم و متعادل را خانواده‌ای می‌داند که در آن حرمت افراد پاس داشته شود و نیازهای عاطفی، روانی، زیستی و حیاتی به‌خوبی و به‌درستی پاسخ داده شود.
- این روز، فرصت مغتنم و بزرگی است تا حقوق و مسئولیت‌هایی که اعضای خانواده بردوش دارند، دیگر بار تبیین و شناخته شود و پدیده‌های جدیدی که در ایفای این حقوق و مسئولیت‌ها خدشه می‌آفرینند، روشن و مشخص گردد.
- خانواده نقش مهمی در پرورش روحیه دموکراتیک و استبدادی در افراد دارد. اگرچه خصوصیات هر خانواده و روابط درونی آن متأثر از نظام اجتماعی، اقتصادی و سیاسی حاکم بر جامعه است ولی خانواده نیز به نوبه‌ی خود در تجدید تولید و مشروعیت بخشیدن به این مناسبات سهم دارد.
- اهمیت زن و جایگاه او در خانواده .
- ابراز خرسندی برای بالا رفتن سطح آگاهی‌های زنان .
- توجه به نسل آینده و ضرورت کمتر شدن چالش‌های بین دو نسل.

سخنرانی خانم شجاعی با اعلام طرح‌های اجرا شده در زمینه‌ی تحکیم خانواده توسط مرکز امور مشارکت و تشکر و سپاس از

موسسه مادران امروز برای برگزار کردن هرچه باشکوه‌تر روز جهانی خانواده به پایان رسید.

در بخش سوم پیام دبیرکل سازمان ملل (کوفی عنان) به مناسبت دهمین سالگرد روز جهانی خانواده توسط خانم نازنین قائم‌مقامی قرائت شد.

بخش چهارم به اجرای موسیقی اختصاص داشت. در این بخش تک‌نوازی تار، توسط خانم سرور نوتاش دانشجوی معماری و عضو گروه جوانان موسسه مادران امروز (مام) انجام شد. بخش پنجم به برگزاری میزگرد سه نسل اختصاص داشت. شرکت کنندگان در این بخش خانم‌ها اکرم خاتم و مانا علوی و آقایان اسفندیار معتمدی، نصرالله افاضل و کاوه اکبری بودند. در این میزگرد سرکار خانم توران میرهادی به نمایندگی از نسل اول شرکت داشتند.

بخش ششم برنامه اختصاص به اجرای تک‌نوازی گیتار توسط نیما قاسمی، دانشجوی مهندسی عمران و عضو گروه جوانان موسسه مادران امروز (مام) داشت.

در بخش هفتم برنامه سخن مشترک تمامی نهادها و انجمن‌های مرتبط با خانواده توسط خانم مریم احمدی قرائت شد.

پیام دبیرکل سازمان ملل (کوفی عنان) به مناسبت دهمین سالگرد روز جهانی خانواده

روز بین‌المللی خانواده امسال خصوصیتی ویژه دارد. زیرا سال ۲۰۰۴ با دهمین سالگرد سال بین‌المللی خانواده مصادف است. بنابراین روز بین‌المللی خانواده، مناسبتی است تا یادآور اهمیت اصول و اهداف اصلی سال بین‌المللی خانواده در سطوح ملی، محلی و جهانی گردد.

پیشرفت‌هایی طی ده سال گذشته صورت گرفته است. تعداد زیادی از کشورهای عضو ملل متحد برنامه‌های اقدام ملی را نهاده‌اند. تلاش‌هایی برای وارد کردن بعدهای گوناگون خانواده در قانون‌گذاری ملی، دستور عمل، سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های توسعه انجام گرفته است.

پژوهش درباره‌ی مسایل مربوط به خانواده، سیاست‌ها و برنامه‌ها را غنی و آگاهانه می‌سازد و در همان حال همیاری نظام ملل متحد به شکل‌گیری چهارچوب اقدام جهانی کمک می‌کند.

جامعه مدنی در حال بسیج و هماهنگی برنامه‌ها و فعالیت‌ها به منظور حمایت از خانواده است. در واقع علاقه، تعهد و اراده‌ی آشکار در میان تمامی نقش‌آفرینان در تمامی سطوح بیان‌گر این امر است که سلامت خانواده مرکز توجه همه دست‌اندرکاران مسایل عمران ملی و فقرزدایی قرار گرفته است. ولی هنوز کارهای بیشتری باید صورت پذیرد. در این روز بین‌المللی خانواده اینجانب دولت‌ها، جامعه‌ی مدنی و اشخاص را ترغیب می‌نمایم تا در راستای برنامه‌ها و سیاست‌هایی تلاش نمایند که موجب به رسمیت شناختن و حمایت از همیاری هر خانواده به اعضا، محله و جوامع خود شود. اجازه دهید تعهد خود به ایجاد محیطی که ضامن پایداری و حمایت خانواده برای سودمندی نسل‌های آینده باشد را تجدید نمایم.

مختصری از میزگرد سه نسل

گرداننده‌ی میزگرد خانم فاطمه صهبا عضو گروه آموزش موسسه مادران امروز (مام) بود، ایشان درباره‌ی علت برگزاری این میزگرد توضیحاتی دادند:

“ برای تحکیم خانواده، نخست باید اجزاء آن را شناخت. اجزا خانواده در ایران، پدر و مادر و فرزندان هستند و از دیرباز تاکنون پدر بزرگ

و مادر بزرگ، چه به صورت مستقیم و چه غیرمستقیم در کنار هسته‌ی اصلی خانواده حضور داشته‌اند. برای آنکه عناصر تشکیل دهنده‌ی خانواده با یکدیگر رابطه‌ای مستحکم و غنی داشته‌باشند، ضرورت دارد از دیدگاه‌ها، باورها و اعتقادات و نیازهای همدیگر مطلع باشند و برای محکم کردن بنای خانواده از این شناخت بهره ببرند. به همین دلیل میزگردی از سه نسل پدر بزرگ و مادر بزرگ، مادر و پدر و فرزندان ترتیب داده شده تا با بخشی از خواسته‌ها و انتظارات این سه نسل از یکدیگر آشنا شویم. ابتدا نمایندگان **نسل سوم** (جوانان و نوجوانان) نظرات خود را بیان کردند. بخشی از خواسته‌های این نسل که در میزگرد مطرح شد از این قرار بود:

- خانواده باید گوش شنوا داشته باشد و بطور دایم از در نصیحت با فرزندان در نیاید.
- به جایگاه جوان و استقلال او اهمیت داده شود.
- با او مشورت شود و از نظرات او استفاده شود.
- جوانان به اعتماد نیاز دارند.
- خانواده جوان باید درک صحیحی از نیازهای یکدیگر داشته‌باشند.
- جوانان با مسایل عدیده‌ای چون، کنکور، مسایل اقتصادی آینده‌ای مبهم روبرو هستند و فرصتی برای پرداختن به تفکر و علایق خود ندارند.
- نداشتن زمینه‌های لازم برای شناخت مسایل جنسی، سبب عدم آگاهی و زمینه‌ساز انحراف جوانان می‌شود.
- والدین باید برای رابطه‌ی بهتر خود با جوان و نوجوان دست به یک بازنگری بزنند.
- والدین به خاطر ضعف نظام آموزشی در قبال فرزندان خود مسئولیت بیشتری دارند.
- جوان نماد تغییر است، اما نسل دوم هم نیاز به تغییر دارند. هنگامی که جوان می‌بیند والدین در حال تغییر خود هستند و برای کسب آگاهی بیشتر تلاش می‌کنند، هم بیشتر به آن‌ها اعتماد می‌کند و هم خود نیز در جهت تغییرات مثبت گام برمی‌دارد.
- خلاصه‌ی نظرهای **نسل دوم** به این شرح بود:
- مادر در کنار مسئولیت‌های دیگر باید به نقش مادرانه خود برسد.
- فرزندان باید برای والدین خود حرمت قایل شوند و آن‌ها را به عنوان شخصی که فقط وظیفه سرویس دهی دارند نگاه نکنند.
- مادر و پدر در موقعیتی هستند که ضمن قبول مسئولیت‌های بزرگ و مهم، نقش رسیدگی به فرزندان و رسیدگی به والدین خود را نیز به عهده دارند.
- مادر و پدر هم نیاز به فرصتهایی برای پرداختن به خود و مسایل خود دارند.
- مادران و پدران باید از حقوق خود و فرزندان خود آگاه باشند.
- جامعه در حال گذر از سنت به مدرنیسم است در این میان والدین با خلاء اطلاعاتی روبرو هستند.
- والدین باید فرصتهایی به فرزندان خود برای کسب تجربه بدهند.
- والدین باید با در نظر گرفتن مرزهای صحیح و اعمال نظرهای مناسب مدیریت صحیح بر خانواده داشته باشند.
- والدین آرزو دارد با فرزندان خود ارتباط صحیح داشته باشند.
- با تغییرات کنونی لازم است ساختار خانواده بازنگری شود.
- امروزه شاهد تغییرات همه جانبه و پرشتاب در همه‌ی عرصه‌های زندگی هستیم و خانواده برای بقای خود با دشواری‌هایی روبرو است و به کمک جامعه نیاز دارد.
- خانواده به اطلاعات صریح و روشن و به هنگام نیاز دارد.

- باید به دنبال یافتن مفاهیم مشترک بین دو نسل بود و خانواده را بر آن اساس بنا نمود.
- والدین باید آرامش و امنیت داشته‌باشد تا از آموخته‌های خود برای برنامه‌ریزی صحیح برای خانواده استفاده کند.
- تکنولوژی علیرغم سودمند بودن خود مسایلی برای خانواده به همراه دارد. خانواده در مورد دغدغه‌های خود درباره‌ی استفاده صحیح فرزندان از تکنولوژی نیاز به اطلاعات صحیح دارد.
- خانواده باید فرصتی برای تفکر داشته باشد.
- سپس نمایندگان **نسل اول** نظرات خود را ارایه کردند:
- کل خانواده شبیه به یک درخت است. نسل اول ریشه آن، نسل دوم شاخ و برگ آن و نسل سوم گل و شکوفه و میوه‌های درخت هستند و چه زیباست این سه در کنار هم باشند. برای حفظ این درخت باید تلاش شود.
- باید به تغییراتی که در جامعه رخ داده توجه شود، این تغییرات یکی در عرصه افزایش جمعیت و به تبع آن افزایش شهرنشینی است و دیگری اثرپذیری از فرهنگ غرب است.
- اقتصاد امروز، اقتصاد سود محور است، پدر و مادر هر دو شاغل هستند و ارتباطات خانوادگی بسیار اندک است.
- باید در زمینه‌ی تقویت سه نسل پژوهش و مطالعات گسترده‌ای به عمل آید تا نیازها شناخته شود.
- باید فرصتهایی برای انتقال تجربه به گونه‌ای صحیح فراهم آید.
- در آغاز بالندگی نسل اول تکنولوژی، تازه جای خود را در میان مردم باز کرده بود.
- تغییرات آرام صورت می‌گرفت.
- آدم‌ها صبور، قانع و آرام‌تر بودند و نسبت به یکدیگر اعتماد بیشتری داشتند.
- خانواده منحصر به پدر و مادر نبود و برای رفع نیازهای خود به دیگران متکی نبود.
- پدران هویت فرهنگی و ایرانی خود را به فرزندان منتقل می‌کردند و فرزندان هم تلاش می‌کردند این فرهنگ را به فرزندانشان انتقال دهند.
- اما اکنون نسل دوم برای انتقال هویت و فرهنگ خود به نسل سوم با مشکل روبرو است.
- اکنون مهارت‌ها و دانش‌ها به همدیگر منتقل می‌شود، اما نگرش انسانی کمتر منتقل می‌شود.
- جوان‌ها بدانند ما قصد نصیحت نداریم، ما می‌خواهیم آرام، آرام، تجربه‌هایمان را به آنان منتقل کنیم.
- نسل دوم فرصتی برای بودن با فرزندان خود را ندارد، یکی از ابزاری که ما برای پر کردن اوقات فراغت خود از آن استفاده می‌کردیم قصه‌گویی بود، اما اکنون کم رنگ است.
- ما به عنوان نسل اول تلاش می‌کنیم تکنولوژی را از طریق نوه‌هایمان بیاموزیم.
- باید از عناصر پویا و زنده‌ی نسل گذشته برای کسب مهارت‌های ارتباطی استفاده کرد.
- لازم به یادآوری است همگی شرکت‌کنندگان در میزگرد از فعالان سازمان‌های دولتی و غیردولتی بودند.
- یک نماینده از دست‌آورد‌های سازمان‌هایی که در حوزه‌ی خانواده فعالیت می‌کنند، در کنار سایر برنامه‌ها برگزار شد.
- برای این مراسم علاوه بر ویژه‌نامه برای معرفی سازمان‌های فعال در حوزه‌ی خانواده، پوستر و بروشور ویژه‌ی همایش نیز تهیه شد.

قرار است مقاله‌های تخصصی مربوط به خانواده بعد از کارشناسی‌های لازم به‌وسیله‌ی موسسه مادران امروز و با پشتیبانی مرکز امور مشارکت زنان منتشر شود.